

V sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for. — kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "
za četert leta . . .	1 " 40 "
Po pošti:	
za celo leto . . .	6 for. 30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "
za četert leta . . .	1 " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bođi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za uavadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; veče pismenke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.**Št. 20.****V Celovcu v sredo 22. marca 1865.****Tečaj I.****Blagorodni gospod predstojnik družbe sv. Mohora!**

Tukaj Vam pošljem 1 gld. za družbo sv. Mohora, ki je, odkrito spoznam, sicer majhena in tudi izposojena betvica revnega učitelja, ki serčno želi tudi nekaki ud omenjenega društva postati.

Pri tej priloznosti se nadjam, da se ne bom hudo zameril, ako Vam svojo revščino, zadrego in stisko nekoliko popišem, da si ravno tudi vem, da mi nikakor v tej reči pomagati ne morete; vendar mi bode pri sercu lože, ako se komu pritožiti zamorem.

Ze se 20 let kakor učitelj v šoli in cerkvi z vso močjo trudim: svedočbe to pričajo, in vendar sem nehoté pri vsem svojem skerbnem gospodarjenju in mnogem pritergovanju v dolgove, ki 160 gld. znašajo, zabredel, ter jih je zadosti, ki menijo, da to ni mogoče, ali žalibog, da je v resnici taka! —

Šolska plača (Schulgeld) me je tako daleč zapejlala. Iz mnogoverstnih vzrokov se v naših krajih ubogim učiteljem zadržuje in še celo uterguje, zato ker se mladež v toliko čislani nemščini bolj ne podočuje.

Ako se pa omenjena plača po cesarskih ukazih tirja, gorje učitelju — ako to stori, vse hudo ga čaka! Sosebno za me (malokje se godi tako) je ta reč silno grenka. Cela naša fara terdega Nemca za svojega župana ima, ki najetega tolmača imeti mora, da govor svojega srenjčana presojuje! Z a b a v l j i v o v s e m s t a r š e m o č i t a : K e d a r w i r d v a š b u b v a š m a d l i n d e r S c h u l n u r d e u t s c h l e r n e n , w i n d i s c h k e n n e n s s c h o n e h e , d a n n p l a č a t i e u e r S c h u l g e l d !

Vsako pol leta bi imel po ces. ukazu učitelj zaslužen plačo prejematı od svojega župana, in jaz ubogi revež — 1½ leto je preteklo — sem še le 24. febr., 5 in 9. marca t. l. 8 gld. 28 kr. šolske plače tudi z zabavljivimi grenkimi besedami prejel: „Won die Eltern g'spürn werden, dass ihre Kinder in der Schul deutsch lernen, jedenfalls werdens mit'n Schulgeld heraus, und so aber zögerns lieber damit. Ist schon so! und wie weit, frag ich, kommts mit enkern windischen Sprach!“

Ali ni tedaj silno potrebno, ako hočemo za blagor svojega naroda kaj storiti, da bi učitelji neodvisni svojo plačo od kod drugod prejemale?

Ali ne vpije za maščevanje v nebo za toliko storjeno imenito delo — v poldrugem letu pa 13 gld. 28 kr. prejeti! —

Ali ni nespametno ravnanje, zavolj enega samega Nemca v slovenskem kraju pa bi morala vsa mladina ponemčena biti! Serce mi kervavi, ker vidim, da sem primoran se zavolj bolj gotove plače za mladino v nemščini ubijati; pa še bolj sem potert, ker nimam ničesar v rokah, da bi se v slovenščini izobraževal, spoznaje, da mi še zadosti pomanjkuje, le nekoliko k sedajnemu napredku dospeti.

Hvala večnemu Bogu za dobre in iskrene slovenske prijatelje, ki se za blagor spijočega naroda, ki se tu pa tam že zbuja, toliko potegujejo!

Med temi iskrenimi rodoljubi so med nami verli

dobrotnik, čestiti gospod Wolf Anton, župnik pri sv. Petru na medv. selu.

Imam od omenjenega dobrotnika 3 gld. izposojene, da sem si verli časopis za ½ l. pod imenom: „Slovenec“ naročiti zamogel. Bog plati jezerokrat dobrotnemu gospodu!

Silno bi me veselilo, ako bi „Slovenec“ za sk leče rane nekterih v resnici revnih učiteljev včasi majhen prostorček našel, naj svet vidi, in zve, kako se najimenitniši opravke pod imenom: „Odgojevanje mladeži“ z nehvaležnostjo plačuje.

V . . . na doljnem Štajerskem 14. marca 1865.

Deržavni zbor.

Naj omenimo najprej glası, ki je ravno kar počil med svet: enim v veselje, drugim v žalost, in zopet drugim je to morebiti celo nepomenljiva reč. Šmerling neki že pobira — šila in kopita in namerja s svojima zvestima tovaršema, gg. ministroma L a s e r j e m in H e i n o m , i t i — k a m ? n e v e m o — t e r p r e p u s t i t i d r u g i m t e r d e m i n i s t e r s k e s e d e ž e . D v o m i m o p a č z e l o š e n a d t e m , k e r m i s l i m o , d a s e m u š e v e n d a r t a k o z e l o n e m u d i . K o l i k r a t n a m r e č s o s e m e d d e r ž a v n i m z b o r o m i n m i n i s t e r s t v o m s t r u n e e n m a l o b o l j n a p e t e k a z a l e , z a g n a l s e j e v s e l e j g l a s : Š m e r l i n g p o j d e ! O h , k a j b o ? I m e l j e p a t a g l a s t u d i č u d o v i t o m o č : č e r n i o b l a k i n e v o l j e s o s e r a z k a d i l i , p o s t a l o j e h i p o m a j a s n o n e b o — o p o z i c i j a , k i s e j e t o l i k a n j r e p e n č i l a , u m o l k n i l a i n p o m i r i l a s e j e ! T u d i z d a j s o s i n e k a k o n a v z k r i ž , i n s i c e r o § . 1 3 . i n o p r o r a č u n u s p l o h ; n e m i s l i m o p a , d a b i s e z a v o l j t e g a r a v n o z d a j Š m e r l i n g u m a k n i l , k e r g a m o r d a ž e n o v a s l a v a č a k a . P r a v i j o s i c e r , d a s e s p o m i n k i m i z a p i s i u k v a r j a , a l i p r i v s e m t e m j e š e l a h k o d e r ž a v n i m i n i s t e r , k e r v e i n z n a — č a k a t i ! P r e j t e d a j n e b o m o v e r j e l i , d a z a p u s t i d e r ž . k e r m i l o , d o k l e r s e t o v r e s n i c i z g o d i l o n e b o . — V s e j i o d 1 5 . m a r c a j e p o j a s n o v a l Š m e r l i n g ž a l o s t n o s t a n j e v G a l i c i j i , t e r r e k e l , d a n e r a z s a j a š e k u ž n a b o l e z e n (l e g a r) i n d a t u d i r e v š č i n a n i t a k o s t r a š n a , k a k o r s e g o v o r i . Z b i r a j o s e m i l o d a r i i n t u d i v l a d a b o d e p o m a g a l a . — P o s l a n e c B e r g e r j e p o v e d a l , d a b o o ž e o m e n j e n e m p r e d l o g u z a s t r a n § . 1 3 . p r i h o d n j i č g o v o r i l . P r i č a k u j e s e h u d b o j — t o b o p a t u d i m o r e b i t i v s e , k a r b o ! — P o r o č e v a l o s e j e š e t u d i o v l a d i n e m p r e d l o g u z a s t r a n d a v k a , k i g a ž e l e z n i c e o d s v o j i h d o h o d k o v p l a č u j e j o . H e r b s t j e t e h m i s e l , n a j s e d a v e k p r i p o s a m e z n i h p o s t a j a h o d r a j t u j e ; M ü h l f e l d p a , n a j s e s p l o š n a o b d a č b a k a k o r d o z d a j o b d e r ž i , i n t u d i z a n a p r e j v e s d e n a r n a D u n a j s t e k a . P o t e m t a k e m b i b i l o t o , č e b i H e r b s t o v n a s v e t o b v e l j a l , g l a v n e m u m e s t u v š k o d o , k r o n o v i n a m p a , s k o z i k t e r e ž e l e z n i c a d e r d r á , b i p r i d o v a l o . S k l e n i l i p a š e n i s o n i č o t e m . — K e r š e n i f i n a n č i n a p o s t a v a d o d e l a n a (š e l e z d a j j o p r i p r a v l j a j o z a o č i t n o s e j o) , d o v o l i l o s e j e z o p e t , d a s m e j o u r a d n i j e š e p r i h o d n j e t r i m e s e c e d a v k e p o s t a r i m e r i p o b i r a t i . — F i n a n č i n i o d b o r j e d o v o l i l t u d i 5 0 , 0 0 0 g l d . z a p o p r a v o K a r l o v e c e r k v e n a D u n a j u i n d r u g i h 5 0 , 0 0 0 g l d . z a t i s t e n e s r e č n e ž e , k i i z T u r š k e g a n a D a l m a t i n s k o p r i b e ž e . — G o s p o d

zbornica je po nasvetu gr. Vikenburga odobrila, to kar so bili poslanci zastran komisije, ki pregleduje državni dolg, sklenili. — Finančni odbor je tudi še sklenil, naj se proračuna za l. 1865 in 1866, vsaki posebej, preudarjata in ustanovita. Ta sklep pa se nam ne zdi nič prida. Koliko vode bo še v Donavo steklo, predno se vse to dogotovi in potem še le ne bo nič pridovalo, ker državne zadeve niso poravnane. Tega je treba najprej v red spraviti, zato je naj se kmalo skličejo deželni zbori!

Avstrijsko cesarstvo.

Dezele notrajno-avstrijske.

* Iz Celovca. (Slovenska božja služba.) Kdo bi bil verjel, da se bojo želje, ki jih je „Slovenec“ v svojem 16. listu zastran službe božje v Celovcu izrekel, tako hitro izpolnile! Zastran keršanskega nauka v slovenskem jeziku je gosp. nunski spovednik in slovenski pridigar Bauer Karl vse lepo in pravično poravnal. Komej je lani po veliki noči nastopil svojo novo službo, pri tej priči je začel vsako nedeljo keršanski nauk učiti v slovenskem jeziku. Slišimo, da ga Slovenci celovškega mesta in njegove čisto slovenske okolice pridno in radi poslušajo. — Pa tudi zastran slovenske pridige se bode na pravo obrnilo. Te misli je vse, da slovenska pridiga ob 1/29 svojega pravega namena ne dosega. Slovenski posli, za ktere se prav za prav slovenski pridiguje, ob tem času ne morejo v cerkev hoditi; slovenska pridiga se mora predjati na vse zgođe. Kaj je torej storiti? Ali se bode mar slovenska pridiga ob 1/29 izpustila, ali pa bote dve slovenski pridigi, prva na vse zgođe, druga pa ob 1/29tih? Po naših mislih, kterih pa nikomur ne vrivamo, je dobro, da! clo potrebno, da pridiga ob 1/29 ostane tudi še zanaprej. Veliko slovenskih ljudi okoli Celovca hodi vsako nedeljo in praznik po raznih svojih opravilih v Celovec; — vsi ti bi torej ostajali brez božje besede, ako se slovenska pridiga ob 1/29 odpravi. Odkod pa potrebnih moči dobimo, da se napravite dve? Najbolje bi se ve da bilo, ako bi se pri cerkvi sv. Duha postavil še drugi duhovnik, in oba bi imela še dosti dosti opraviti. Tudi se govori, da so naš milostljivi in preskerbni gosp. knezoškof pri visoki vladi že terkali, pa se jim menda ni odperlo, država nima denarjev. Pa vendar ne obupajmo, še je pomagati. V Celovcu je nekaj gorečih duhovnikov in rodoljubnih Slovencev, ki ob nedeljah in praznikih nimajo božje besede oznanovati. Je č. g. profesor dr. Nemeč, č. g. škofji kaplan Šrbicelj, č. g. semeniški spirital Dürnwirth, č. g. vrednik Božič; tudi za gg. slovenske bogoslovce 4. leta bi bilo koristno, da bi se že v semenišču navajali slovenske pridige. Vemo, da imajo vsi ti gospodje že tako veliko opraviti; vemo pa tudi to, da bojo iz ljubezni do Boga in Slovencev vendar le radi storili, kolikor koli premorejo, da se ta sveta in lepa pa za Slovence toliko imenitna in potrebna reč na noge spravi. Visoko vlado pa prosimo, naj pri cerkvi sv. Duha skorej dovoli in plačuje še drugega duhovnika, ker je res potreba velika ne samo zavolj Slovencev, ampak tudi zavoljo drugih opravil, ki so za ene rame veliko veliko pretežka! —

* V Celovcu 20. marca. — Snoč nam je napravila čitavnica prav lepo in primerno veselico. Bil je namreč majhen koncert s tombolo. Pevalo se je „solo“ in tudi v „koru“ tako lepo in navdušeno, da se je vsem najserčnejša zadovoljnost na licu videla. Vso pohvalo zaslužita g. Izep, ki je izverstno pel, in g. Janežič,

ki je jako gibčno in urno na glasoviru igral tako, da sta mogla večkrat ponavljati, sicer bi ne bilo ploskanja ni konca ni kraja. Potem pa je bila še tombola, in približal se je tako med prijetnimi pogovori čas odhoda. Snidilo se je bilo še precej čitavničnih udov in družih gostov, in še enkrat moramo ponoviti, da nam je vse močno dopadlo. — Prijetno spomladansko vreme se nam še vedno noče pokazati. Namestujeta ga pa sneg, burja in mraz. Sušec spet kaže, da ima rez rep zavit. Še danes se je merilo v mestu 9 stopinj mraza.

Ob bregu celovškega jezera. B. (Železnica). Odkar hlapon do Belaka derdra, so naši kmetje siromaki, njihovi pridelki, živina, les itd. nimajo nobene vrednosti, denar je kmetom čisto pošel, posli hočejo zmirej več plačila, boljši jesti in manj delati; delajo le, dokler jih gospodar ali gospodinja vidi. Ko bo prišel 3. kvartal, bodo morali uradniki bobne npenjati, in marsikteri kmet bo slišal žalostneje ropotanje, kakor ga je slišal poprej, ko mu je žena večsah zaropotala.

Za kmeta zdaj ni mogoče, z vsem trudom si toliko pridelati, da bi obstati mogel; on ne bo mogel več plačati davkov, poslovitd., in ako se mu pripeti kaka druga nesreča, bo in je ob vse. Vendar pa je kmetijstvo, kakor nekđaj, tako zdaj podlaga naše države; če pa podlaga pade, pade vse. Ta žalost sega pa tudi med nedolžne ptice; tudi vrane in druge drobne tičice se že zbirajo k pritožbi, ker nimajo več živeža: poprej so vsaj po cestah razberskovale in si svojega živeža iskale, ali železna cesta je za nje brez živeža. Napisi: „für Herren und Damen“, so za nje zastoj.

Na Rudi. ☺ No, kaj pa je že zopet na Rudi novega? Veliko se ve da ni, pa kar je, radi povemo. V naši bližnjici, na Listni gori, kjer je Marijna božja pot, bomo dobili letos nove orgle. Zdaj naj pa še kdo reče, da Slovenci niso vneti za cerkveno reč. Gospod Tomaž Lavzekar, učitelj v Lipicah, sprožil je to hvalevredno reč, pa tudi težavni posel prevzel, za napravo orgel denar pri ljudéh pobirati. In glej, Slovenec! ne samo Šentpeterska in Rudska fara pomagata blagodušno to božjo pot povzdigniti, temuč tudi Grebinska, Pliberška in Velikovaška gospoda se ne brani s svojimi doneski blagemu početju pod rame seči ter k časti Materi božji pripomoči. Neka pliberška gospá je gosp. Lavzekarja sama prosila, naj pride z zapisnikom na njen dom. Doversene bodo menda do praznika Marijnega obiskovanja. Blizo 600 gld. je že podpisanih. 200 gld. se pa nadjamo od nekega gospoda, ki je obljubil toliko sam dodati, kar bo do 800 zmanjkovalo. Svesti smo si, da bode mož beseda, ker nam je znana njegova skerb za cerkev in srenjo. — Pred praznikom sv. Matija smo se snidili v hiši našega občno spoštovanega šolskega očeta, g. Matija Hanžič-a, po domače Klepernik. On zasluži vso pohvalo zastran šole, ker ima navado otrokom šolske knjige darovati, pa tudi sam mnogokrat v šolo pride pogledat. Tudi otroci svojega šolskega očeta dobro poznajo. Prišli so jih popoldan vezat in jim srečo voščiti; prav spodobno so se pri tej priliki za prejete dobrote zahvalili. Tudi Grebinska gospoda je prišla počastiti našega verlega očeta, ki so v povišanje te lepe veselice oskerbeli strunaste godce. Prijaznost Grebinskih gospodov pa uljudnost njih gospá ste židano voljo do konca podpirale. Ko so začeli gostje na dom se odpravljati, ukazal je gosp. Klepernik godcem, naj „mertvaško“ zagodejo, ker je dobro, da človek v sredi veselja smerti in večnosti ne pozabi! — Kaj pa kaj sicer ljudje pri nas delajo? S polcem so začeli streljati, ter po malem začenjajo od

kvart in drugih iger slovo jemati. Ko sem bil meseca oktobra v Mariborski čitavnici, so gospodje streljali za kanarčika; pri nas je pa unidan nekdo pristreljal petelina, i je že menda sedem let star! Ko sem jaz še otroče bil, mi je pesterna pravila, da sedem let star petelin jajce zleže, iz kterege se izvali zmaj — lintvern — ki je tako hud „da se povsod zemlja trese, kjer koli leta“ Pa, hvala Bogu! jaz se ga ne bojim več, in tudi Rujani bi utegnili prej petelina jesti, kakor zmaja gledati, ko bi tudi še sedem let po notah „kikeriki“ pel.

† **Iz spodnjega Roža.** (Slovenščina in Žihpolje). Radi romajo Celovčani na Žihpolje in nosijo tudi nemškega duha med slovenske prebivavce. Zraven nemških romarjev je še nekaj drugih okoliščin, ki tu morijo slovensko zavest in besedo. Rajni g. fajmošter bi bil rad vso slovenščino vtopil v žlici vode, — ponemčil je, kolikor je le mögel, cerkev, šolo in farmane. Dalje si je nakupil blizo cerkve dobro znani gosp. dr. Husa neko posestvo in širi nemško kulturo. Po mislih tega gospoda so Žihpolje nemške in veste zakaj?! Vsako leto je pri tej romarski cerkvi tako imenovana „nemška nedelja“, kjer je pri zgodnji božji službi ob šestih za nemške romarje nemška pridiga in je tedaj cerkev natačena! Tudi je pred nekimi leti nekdo srenjsko predstojništvo našuntal, naj tirja nemško šolo; kratko — na Žihpoljah je bilo še pred kratkim za slovenščino zlo huda. Pa, hvala Bogu! potegnil je bolj domač veter in že se oživlja slovenski duh. V šoli se podučuje najprej lepo po slovenski in po tem še le nemški, — pri družbi sv. Mohora je l. 1864 tiskanih sedem Žihpoljčanov, — „Novice“ in „Slovenec“ se tam prebirajo, in nove slovenske pesmi se prepevajo. Tudi to-le veselo novico moram še naznaniti. Lani binkoštni pondeljek popoldne je celovška čitavnica napravila veselico na Žihpoljah. Podali so se čitavničarji na Žihpolje in odsedli pri Razaju, srenjskem svetovavcu. Ta je svojo hišo, ki stoji na izrečeno prijaznem in vselem mestu, tako lepo pozidal in svoj hram in kuhinjo s tako žlahtno robo prevedel, da jo po pravici priporočam vsakemu človeku. In glej! kaj so Žihpoljčani čitavničarjem napravili, kako so jih počestili? Nabasali so možnarje in streljali tako, da se je odmevalo po vseh gorovinkah in zraven so klicali: „Živio celovška čitavnica!“ Kjer se kaj takega godi, tam ne dremlje več slovenski duh, tam se je že zbudil, tam že pravijo Slovenci: Mi smo mi! Kar se na Žihpoljah godi, živo priča, koliko le en sam vnet in moder rodoljub storiti more. Tamošnji gospod fajmošter Smeričnik Boštjan dela tiho pa vneto za slovenščino, kupuje slovenske bukvice in pesmi, razposojuje slovenske časnike, pogovarja se od domačih zadev s pametnimi možmi, — in glej! njegova beseda pada na dobra in žlahtna serca, slovenska zavest se zbujajo in kaže, da kri ni voda, da se ljubezen do matere besede ne da zatreti. Pri tem rodoljubnem delu pa podpirajo gosp. fajmoštra tudi srenjski predstojnik, srenjski svetovavci in drugi modri možje. Le delajte, ljubi Slovenci, z zedinjenimi močmi, naša reč je lepa in dobra!

Pa ravnajte se za svojim g. fajmoštrom še tudi na drugi strani. Vaša zemlja ni tako rodovitna, leži v robeh in silno težavno je njeno obdelovanje. Skerbite, da bote tudi še pri strani kak krajcar vjeli, pečajte se bolj s sadjorejo. Glejte Vaš g. fajmošter so nasadili cele rajde mladih drevesec, lepo jih požlahtnujejo in oskerbljujejo, pa ne dajo se ostrašiti, če jim ravno zima alj živina kako drevesce pokonča. Posnemajte jih; ni daleč od vas v mesto, lahko in drago bote sadje prodajali. Še nekaj, alj bi se ne dalo tudi murbinih

dreves saditi in kaj storiti s svilorejo? Le vse poskušajmo in napredujmo na vse strani!

Iz Tersta. J. G. V. (Konec.) Vendar pa, ali bi se ne moglo tej napaki v okom priti? in ako ne, kaj nam je potem storiti? — Treba je, kakor se je že tudi drugod reklo, prvič: da se ne postavi v službo v slovenskem okraju noben tak uradnik, ki ne umé popolnoma jezika slovenskega — tako pravične bi morale v tem oziru vendar gosposke biti; drugič: naj si vsak uradnik, kakor tudi vsak bilježnik (notár), odvetnik (advokat) in sploh vsak tisti, ki ima z ljudstvom kaj opraviti, bodiši v tej ali drugej zadevi, priskerbi Volfov slovar (račnik), v katerem gotovo vsak nahaja potrebnih besedi, da jih rabi, kedar govori z ljudstvom; tretjič: da se uradni spisi (akta) pišejo le v slovenskem jeziku, kedar se tiče tacih strank (partáj), ki družega ne umejo govoriti, ko svoj domači jezik slovenski, in da se jim tudi pismeno odgovarja le v tem jeziku. Če bi ravno sami ne znali prebirati pisem, jim jih bodo vsaj prebirali tisti, ki so slovenščini kos; to bo po vsakem načinu veliko bolje, kakor pa, če jim kdo le z veliko težavo in silo uradnijska pisma v navadni mešanici tolmači ali prestavlja; in četertič: da se lepo in razumevno pišejo in oznanjajo postave za slovensko ljudstvo tudi v slovenskem jeziku. Na Koroškem (morebiti tudi drugod?) se postave po navadi pošiljajo županom ali srenjskim predstojnikom slovenskih pokrajin v večih šopkih na enkrat in le v nemškem jeziku (vzrok temu je že dobro in obče znan). Prepričal pa sem se tudi, da jih nič ne beró, devljejo jih pa na polico ali v kak drug kot, da se tam praše in plesnijo. Vprašam tedaj, zakaj bi ne smeli vsi ljudje zvedeti, da je dana ta ali druga postava, veljavna za vse odrasčene in pametne deržavljanke brez razločka? Saj se tudi postave zató dajejo, da se spolnujejo. Vem tudi, da so se še pred letom 48. na kmetih navlaš zbranemu ljudstvu ob nedeljah in praznikih po kakem uradniku tudi v slovenskem jeziku oznanjale, kedar koli je bila potreba. Dan danes pa nikjer več tega ne zapazujemo. Zakaj neki! Še zmiraj so krive žalostne okoliščine, ki Slovincem tisoč in tisoč zaprek nanašajo. Treba nam jih je tedaj pogumno odbijati, sicer ne gremo naprej, ampak le nazaj! To pa ravno tudi naši nasprotniki iskreno želé.

Ne bi li morda dobro, če bi kak poslanec našega rodú v deržavnem zboru to reč omenil, in jo s krepkimi in veljavnimi dokazi, kterih se pač ne manjka, na vso moč podpiral, oslanjaje se pri tem na neobhodno, čeravno po naših protivnikih neprenehoma in terdovratno tajeno potrebo, ki zahteva, da se ljudstvu postave v njegovem domačem jeziku naznanjajo. Razumeva pa se tudi samo ob sebi, da znajo oznanovavci dobro narodov jezik in da tako prav in po volji presv. cesarja spolnujejo svojo dolžnost. Ne nehajmo tedaj terkati in kazati gosposkam in sploh vsem tistim, ki nam lahko kaj pomagajo, svoje rane, da nam jih vendar enkrat zacelijo.

Če si tedaj vsi, zlasti učeni in prejpstavljeni sploh, krepko prizadevajo za narodno omiko, in se tudi izdajajo dobre pa primerne*) knjige za ljudstvo, ki jih potrebuje, kakor riba vode, tedaj se bode zboljšalo naše stanje: napredoval bo jezik in narod naš!

*) Imel sem enkrat priložnost na doljnem Koroškem z nekimi gospodičinami o slovenščini se pogovarjati. Potožile so mi, da bi rade brale lepo pisane slovenske bukve, ko bi jih le imele — ali ni jih dobiti! Zatorej si naročujejo nemške. To nam kaže, kaj nam še primanjkuje. (Je že bolje. Vredn.)

Dežele trojedine kraljevine.

V Zagrebu. Napoveduje se semkaj dvorni kancelar, g. pl. Mažuranič. Prihodnje volitve ga neki zelo skerbe, rad bi bil tedaj prav blizo njih. Eni pa še celo pravijo, da ne bo več kancelar, in da njegovo mesto prevzame baron Ožegović. Volitve se bodo neki še le v sredi meseca maja pričele. Tudi tista pravda o hervaško - ogerskem programu, ki zadeva zedinjenje trojedine kraljevine z Ogersko, ni še popolnoma dognana. Gg. Prica, Bogović in zdaj tudi grof Janković, so v posebnih listih naznanili, da je program popolnoma resničen, in da so se posvetovanja tudi udeležili sedajni dvorni kancelar in velika župana, gg. Kukuljevič in Vukotinovič. Ta dva sicer ne čerhneta ne bele ne černe, pa tudi g. Mažuranič noče nič kaj z resnico na dan. Pravi, da mu to ni nič znano, in da ga tudi takrat ni bilo več v Zagrebu. Radovedni pričakujemo njegovo poslednje opravičevanje, kajti tudi dvorna kancelarija je v nevarnosti, ker Ogrin in njihovi prijatli (glej ta program) bi radi vse zadeve v smislu dualizma poravnali, t. j. v enem delu Avstrije naj bi moževali Nemci, v drugem pa Madjari! To pa ne gre, in ravno zavolj tega nam je treba jasnih in določnih besed, da se še o pravem času dobro izve, kako in kaj.

Ptuje dežele.

Francoska. Napoleon je še vedno le tiho. Skerbi ga neki cesarstvo, ker menijo nekteri, da je ž njim pri kraju — kar pa še ni gotova resnica — skerbé ga nemške, italijanske, amerikske homatije, in ravno zdaj se širi spet glas, da so se na Algirskem gorjanci znova spuntali. To pa niso malenkosti. — V derž. zboru je minister oznanil, da zapuste francoski vojaki v 2 letih Rim, in da velja septembrova konvencija, kakor je (bo li res?). — Napoleon je še tudi voljen, Mehikanskemu cesarju še dalje z vojniki pomagati. — Cesarica Evgenija razglasila je poseben list do vseh presvitlih gospa vladaric, naj si prizadevajo, da se popravi cerkev „pri božjem grobu“ v Jeruzalemu. —

Amerika. 4. t. m. je bil pervosednik Linkoln kaj sjajno vmeščen. Obljubil je, da ne bo prej miroval, predno se nasprotniki popolnoma ne udajo.

Drobtine.

Gospodarstvene. (Kako živino v hlevu rediti?) Dobri in umni gospodarji redijo živino večidel v hlevu, in to prvič zato, ker si tako prihranjajo ves gnoj; a drugič, ker po letu ni nikjer ali vsaj malokje dobre paše, na slabi pa se živina samo muči in sem in tje po suhem (sežganem) pašniku lačna lazi. Dobro bi bilo, kar tudi skušnja poterjuje, da bi se vsaj tretjina vsega polja imela vsako leto dobro pognojiti, tako da na vsako oralo zemlje spada 300 centov gnoja. Zato pa je treba za gnoj dobro skrbeti in ga marljivo skupaj spravljati. Za 100 centov gnoja treba ti je 40 centov sena (ali pa toliko druge kerme, da je temu enaka) in 10 centov slame za steljo, pa je še tudi treba paziti, da gnoj popije vso gnojnico. Vsakemu repu (govedini) treba je na dan 3½ funta ali na leto 12 centov sena (ali temu primerno druge kerme) za vsak funt njegove teže; tedaj ako govedce 750 funtov vaga, treba mu je na leto 90 centov klaje (merve), da dobimo od njega pravo korist.

Po tem računu vsak lahko preudari, koliko mu je rediti živine, da more svoje polje dovoljno gnojiti, in

koliko kerme, da more tudi toliko živine prerediti. Ta račun nam pa tudi kaže, da je od vsega polja, kar ga imamo, treba odločiti samo ⅓ ali k večemu ½ za žito, a vse drugo za kerme.

Ni pa naš namen tukaj razlagati, kako naj kmetovavec po zimi svojo živino redi, nego samo to hočemo povedati, kako mu je treba ravnati, da si pripravi dosti kerme za ves čas od zgodnje spomladi do pozne jeseni, in da mu ni treba živine na pašo goniti.

Spomladi najdeš prvo kerme na vertu, če je proti severju v zatišju, in ni pregosto s sadjem posajen. Da ti tukaj trava obilno raste, treba jo je večkrat gnojiti z mešanico, gnojnico in pepelom. To mlado travo zamoreš sperva popariti a pozneje, ko je že več, mešati z mlado deteljo (jarico) in rezanico, in tako počasu prestopiti od zimske suhe kerme na poletno zeleno.

Kjer je dobra lega in zemlja, tje sej večno deteljo ali meteljko (LucernerKlee), ki daje zgodnjo kerme in tudi v suhi letini dobro in hitro raste.

Kjer pa meteljka ne stori, in se ne nadjaš zgodnje košnje (seče), tam priporočajo sejati ozimno repico in rež, zlasti obraščeno (Staudenkorn). Da je boš pa veliko nakosil, treba jo je posejati v dobro, a ne v izmolzeno zemljo, in ti je sploh tako ž njo ravnati, kakor da bi se bil namenil, jo še le zrelo požeti.

Za tega voljo jo sej zgođej in sicer v zemljo, ki si jo z živinskim gnojem ali pepelom dobro nagnojil in razoral. Zamogel jo boš že jeseni pokositi (poseči) ali popasti, in spomladi deteljo nanjo sejati; pa kedar se sternašče podorje, sej ozimno rež, ozimno repico in repo; tedaj pa pognoji zemljo s koščeno moko (Knochenmehl) ali z gvanom. Ako je vreme ugodno, zamoreš sejati, ko si repico pokosil, grahor; kedar ta odraste, pokosi ga, preorji zemljo in sej ozimino. (Dalje prih.)

Duhovske zadeve.

Kerška škofija: Č. g. Einšpieler Jan. je dobil faro Šent-Marjeto pri Bajtišah.

Teržaška škofija: Č. g. Janez Jelenc, kooperator in šolski učenik v Novakah, pride za koop. in šolsk. učenika v Draguč; č. g. Andrej Pahor, bivši kooperator v Buzetu, pride v Novake, za koop. in šolsk. učenika; č. g. Matevž Dekole, bivši kaplan in šolski učenik v Petroviji, pride za kooperatorja in korvikarja v stolno cerkev sv. Justa v Terstu.

Srečkanje.

Pri srečkanju grof Palfi-ovih sreček 15. t. m. so zadele sledeče številke: št. 6406 dobi 50.000 gld., št. 82.393 dobi 4000 gld., št. 37.340 dobi 2000 gld., št. 53.546 in 91.622 dobite po 400 gld., št. 40.238, 54.930, 64.824, 77.769 in 88.273 dobé po 200 gld. — Vse druge, ki so bile tudi še zadete, dobé po 60 gld.

Prenos	1 gl. 42 kr.
Dalje so darovali:	
Šašl Mart. stolni kaplan	2 " — "
Holiber Mih. fajm. v Vetrinju	2 " — "
Resanski Jože na Kozjem	1 " 30 "
Černic Jan. nunski spovednik v Celovcu	3 " 12 "
	9 gl. 84 kr.
3 iztisi „Slovenca“ znašajo	9 " 36 "
ostane za naprej	— gl. 48 kr.

Današnjemu listu so pridjani „Alpenblätter“ na ogled, ki tukaj začno redoma izhajati m. aprila.